План рада на наставном предмету
Назив предмета : ЦИВИЛНО-ВОЈНИ ОДНОСИ

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.4.32.	основни	VII	ЕСПБ: 5	45+15

Циљеви предмета	Основни циљ предмета је да се студенти упознају са местом и улогом војске у политичком систему и односима у које војска ступа са цивилним институцијама државе и друштва. Поред тога, посебан циљ предмета је да се студенти упознају са моделима који се у савременим демократијама примењују ради цивилне и демократске контроле оружаних снага
Исход изучавања	Усвајање знања и формирани ставови о месту и улози војске у демократском друштву, потреби успостављања уређених цивилно војних односа и моделима цивилне демократске контроле војске.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: Појам цивилно-војних односа; настанак и порекло цивилно војних односа; теорије о улози војске у друштву; појам цивилне и демократске контроле војске; парламентарна контрола војске; буџетска контрола војске; управна контрола војске; судска контрола војске; војска и медији; цивилно друштво и војска Практична настава: Посета Народној скупштини републике Србије; посета Министарству одбране и Генералштабу; симулација седнице Одбора за одбрану и безбедност Народне Скупштине; симулација предлагања војног буџета.

П Р Е Д А В А Њ А		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1.	Уводно предавање	3
2.	Класичне теорије ЦВО	3
3.	Савремене теорије ЦВО	3
4.	Врсте демократске и цивилне контроле	3
5.	Принципи и предуслови за демократску и цивилну контролу	3
6.	Искуства других земаља у ЦВО	3
7.	Међународне норме демократске контроле	3

8.	Историјски развој ЦВО у Републици Србији	3
9.	ЦВО у Републици Србији	3
10.	Нормативно правна регулатива ЦВО	3
11.	Реформа сектора безбедности	3
12.	Улога државних институција	3
13.	Улога независнох државних институција	3
14.	Улога цивилног друштва	3
15.	Цивилно војна сарадња (посета ГШ ВС)	3

В Е Ж Б Е		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1.	Демократија и ЦВО	1
2.	Војна професија	1
3.	Војничка етика	1
4.	Улога постмодерне војске у друштву	1
5.	Субјективна и објективна цивилна контрола	1
6.	ЦВО земаља региона	1
7.	Колоквијум	1
8.	Демократски оквир за развој ЦВО у Републици Србији	1
9.	ЦВО и сектор безбедности	1
10.	Стратегијска документа одбране и ЦВО	1
11.	Утицај реформе сектора безбедности на ЦВО - посета МО РС	1
12.	Скупштински одбори и сектор безбедности - посета Скупштини РС	1
13.	Унутрашња употреба Војске	1
14.	Улога невладиног сектора у развоју ЦВО	1
15.	Колоквијум	1

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијуми, израда семинарског рада, радионице. Други облици наставе: студијске посете, симулације догађаја
Начин оцењивања на предмету	Предиспитне обавезе: активности студента, практична настава, колоквијуми и семинарски до 40 бодова Завршни испит: до 60 бодова

Литература	Обавезна	Јефтић, Роквић, Младеновић, *Основе цивилно војних односа*, Факултет безбедности 2014 Јефтић, З. Лаловић, М. (2011). *Цивилно-војна сарадња стварност и потреба.* Београд: Медија центар одбрана Хантингтон, С., *Војник и држава,* ИМПП, Београд, 2004.
	Допунска	Мирослав Хаџић и аутори, *Смисао реформе сектора безбедности,* Центара за цивилно војне односе, Београд 2004 Rokvić, V. Jeftić, Z. i Ivaniš, Ž. (2012). *Civile-Military Relations and Democratic Controle over the Armed Forces in the Repablic of Serbia*. Armed forces &Sociaty, 39 (4)
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: Професор Зоран Јефтић Сарадник: Сарадник:Горан Зељковић E-mail: jefticz@ymail.com; Консултације: уторак 10,00-11,30	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. ***Теоријски приступ развоју цивилно-војних односа***
2. ***Хантингтоново поимање националне безбедности и цивилно војних односа***
3. ***Војна професија***
4. ***Значење војничког ума***
5. ***Хантингтоново поимање односа војске и државе***
6. ***Официрски кор и политичка моћ***
7. ***Функционални и јавни императива и типови (обрасци) цивилно-војних односа***
8. ***Разлика између субјективне и објективне цивилне контроле***

9. *Теорија цивилно-војних односа Мориса Јановица*

10. *Теорија цивилно-војних односа Семјуела Фајнера*

11. *Агенцијска теорија цивилно-војних односа*

12. *Теорија сагласности цивилно-војних односа*

13. *Структуралана теорија цивилно-војних односа*

14. *Теорија заједничке одговорности цивилно-војних односа*

15. *Развој цивилно-војних односа у посткомунистичким земљама*

16. *Гледишта Руске федерације на цивилно-војне односе*

17. *Гледишта САД на цивилно-војне односе*

18. *Постмодерно гледиште на цивилно-војне односе*

19. *Постмодерно гледиште на цивилно војне односе и Војска Србије*.

20. *Појмовно одређење цивилно-војних односа*

21. *Појмовно одређење контроле*

22. *Појмовно одређење демократске контроле (Т.Едмунтс А.Форстер)*

23. *Појмовно одређење демократске контроле (Х. Бор)*

24. *Врсте демократске контроле*

25. *Принципи и предуслови за демократску контролу према Армину Штајкаму*

26. *Неопходни предуслови за демократску контролу према Мирославу Хаџићу*

27. *Основне категорије за оцену стања демократске контроле према Александру Ламберту*

28. *Критеријуми за успешну деемократску контролу према Рудолфу Џоу и Хајнеру Хенгију*

29. *Карновал – Сајмонови тест за оцену квалитета демократске контроле*

30. Ефективан систем демократске контроле према Женевском центру за демократску контролу

31. Идеални односи између војске и цивила према Зденку Кижу

32. Међународне норме демократске цивилне контроле УН и ОЕБС

33. Међународне норме демократске цивилне контроле ЕУ и НАТО

34. Цивилно-војни односи у Србији до 1935. године

35. Цивилно-војни односи у Кнежевини Србији

36. Цивилно-војни односи у Краљевини Србији

37. Цивилно-војни односи у Краљевини Срба Хрвата и Словенаца и Краљевини Југославије

38. Цивилно-војни односи у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији

39. Цивилно-војни односи у Савезној Републици Југославији

40. Цивилно-војни односи у Државној заједници Србија и Црна Гора

41. Уставно и законско уређење демократске цивилне котроле у Републици Србији

42. Законодавна власт и демократска цивилна контола у Републици Србији

43. Одбор за контролу служби безбедности и Одбор за одбрану и безбедност

44. Улога Председника РепубликеСрбије у области одбране и демократске цивилне контроле

45. Улога Владе Републике Србије у области одбране и демократске цивилне контроле

46. Надлежности савета за националну безбедност Републике Србије

47. Улога судске власти у демократској цивилној контроли у Републици Србији

48. Улога независних државних органа у демократској цивилној контроли

49. Државна ревизорска институција

50. Заштитник грађана (Омбутстман) појам и место у демократској контроли

51. Заштитник грађана као независан државни орган у Републици Србији

52. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

53. Агенција за борбу против корупције

54. Повереник за заштиту равноправности полова

55. Улога цивилног друштва у демократској цивилној контрли

56. Улога медија у демократској цивилној контроли (навести и улогу Управе за односе са јавношћу Министартсва одбране)

57. Улога невладиних организација у демократској цивилној контроли

58. Појам развој и значај цивилно- војне сарадње

59. Различита гледишта на цивилно-војну сарадњу

60. Цивилно војна- сарадња у Војсци Србије